

Dienst Justitiële Inrichtingen
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Handboek Vrijheidsbeneming Op Maat jeugd

Versie juni 2020

VOM Vrijheidsbeneming
Op Maat jeugd

Colofon

Afzendgegevens **Divisie Forensische Zorg en Justitiële Jeugdinstellingen**

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 30132
2500 GC Den Haag
www.dji.nl

T (+31) 088 0725 000

Inhoud

Colofon	2
Inleiding	4
Uitgangspunten VOM	5
Visie begeleiding, behandeling en veiligheid VOM	7
Projecten VOM	11
Relevante stukken VOM	16

Inleiding

Op 28 juni 2019 heeft de minister voor Rechtsbescherming het besluit “Meer maatwerk bij vrijheidsbeneming van justitiële jeugdigen” genomen. Hiermee wil hij investeren in een duurzaam stelsel van vrijheidsbeneming met meer kleinschalige voorzieningen, maatwerk door gerichte screening en differentiatie in beveiligingsniveau en zorgintensiteit. Dit besluit is gebaseerd op de resultaten uit de Verkenning Invulling Vrijheidsbeneming Justitiële Jeugd (VIV JJ).

De Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) heeft de opdracht gekregen van het ministerie van Justitie en Veiligheid om twee nieuwe modaliteiten in te voeren, de Kleinschalige Voorzieningen (KV) en het Forensisch Centrum Jeugd (FCJ). Hierbij wordt ingezet op een aanpak die nog meer is toegespitst op wat de jongere echt nodig heeft (maatwerk) op het gebied van behandeling, beveiliging en nazorg. Het Programma “Vrijheidsbeneming op Maat” (VOM) is hiertoe in de zomer van 2019 opgezet. Doel van dit programma is een optimale bijdrage leveren aan een succesvolle invoer van de stelselwijziging justitiële jeugd en hiermee te werken aan recidivevermindering en een effectieve inzet van het jeugdstrafrecht. Zo wordt ervoor gezorgd dat de jongere zijn of haar leven weer goed kan voortzetten.

In dit handboek treft u de diverse uitgangspunten die van belang zijn bij de invoering van deze stelselwijziging justitiële jeugd. Tevens is er een visie en een uitwerking bij de visie opgesteld. Ten slotte wordt kort samengevat hoe de overkoepelende projecten te werk gaan.

Dit handboek VOM is een document dat ontwikkeld is voor nieuwe medewerkers, voor collega's of ketenpartners die in een compact document willen lezen waar DJI mee bezig is in de vrijheidsbeneming op maat voor de justitiële jeugd. Het handboek VOM wordt aangevuld op het moment dat er relevante nieuwe ontwikkelingen zijn, bijvoorbeeld na de evaluatie momenten van nu lopende pilots.

Voor vragen of reacties kan gemaïld worden naar het programma VOM: vom@dji.minjus.nl

Uitgangspunten VOM

In 2024 zijn er in Nederland vijf Kleinschalige Voorzieningen en vijf Forensische Centra Jeugd. We zetten in op een aanpak die nog meer is toegespitst op wat de jongere tijdens zijn of haar preventieve hechtenis, jeugddetentie of Plaatsing in een Jeugdinrichting (PIJ) echt nodig heeft. Binnen de JJI's zit een doelgroep met complexe gedragsproblematiek. Deze diverse doelgroep vraagt om een gedifferentieerde aanpak. Dat betekent maatwerk op het gebied van behandeling, beveiliging en nazorg. Dit is de opdracht voor het programma "Vrijheidsbeneming op Maat" (VOM). Het programma gaat daartoe aan de slag met de uitwerking van de inhoudelijke punten en aanbevelingen uit het rapport VIV JJ.

Hieronder volgen de algemene uitgangspunten die hun oorsprong kennen in VIV JJ en nu ook van toepassing zijn op vrijheidsbeneming op maat bij DJI. Deze uitgangspunten zijn de basis voor de veranderingen in het jeugdstelsel.

Algemene uitgangspunten VOM

1. We werken toe naar een betere aansluiting op het gebied van continuïteit van zorg, meer differentiatie in zorg en beveiliging en meer maatwerk.
2. We kunnen flexibeler omgaan met vraag/aanbod.
3. Jongeren worden straks ingeschat op het meest passende zorg- en beveiligingsniveau inclusief een passend dagprogramma.
4. Dit gebeurt op basis van een gerichte screening met onder andere risicotaxatie-instrumenten - risicomangement.
5. Op basis hiervan worden zij geplaatst in een KV danwel FCJ.
6. Jongeren- en systeembetrokkenheid krijgen een plaats in de FCJ en KV.
7. Aansluiting KV en FCJ op het Landelijk Instrumentarium Jeugdstrafrechtketen (LIJ).
8. KV en FCJ zijn onderdeel van een ketenaanpak en zijn een schakel in de keten, er wordt ingezet op transforensische jeugdzorg.
9. Externe en interne expertise wordt ingezet tijdens de ontwikkeling van de jongere.
10. Screening en diagnostiek ten behoeve van strafproces is een keten aanpak/samenwerking.
11. Screening en diagnostiek in de FCJ vindt daarnaast ook plaats bij jongeren die in een FCJ zitten voor een goede inschatting van plaatsing op het juiste zorg- en beveiligingsniveau.

KV

12. Een KV is een plaats waar jeugdigen dichtbij hun eigen leefomgeving verblijven met een laag beveiligingsniveau en waar veel aandacht is voor zorg en dagbesteding.
13. Alle type doelgroepen kunnen in een KV worden geplaatst, mits zij aan de indicatiecriteria voldoen.
14. KV is geen mini JJI of een laagbeveiligde afdeling van een FCJ, dus is een bijpassend kader nodig.
15. In de KV wordt gewerkt met relationele beveiliging.
16. Er wordt gewerkt aan het versterken van de samenwerking met jeugdhulp door de bewegingen naar kleinschaligheid van gesloten jeugdhulp en JJI's te combineren.

FCJ

17. Het FCJ wordt gepositioneerd als een hoogwaardig behandelcentrum voor forensische jeugd. Het FCJ is daarnaast ook onderdeel van een netwerk rond forensische jeugd expertise en levert daar een bijdrage aan.
18. In het FCJ worden jeugdigen geplaatst op een afdeling met een bepaalde 'begeleidingsintensiteit' en 'beveiligingsniveau' en volgen zij een programma samengesteld op basis van individuele behoeften, waarbij uitdrukkelijk aandacht is voor responsiviteit, kwetsbaarheid, motivatie, verblijfsduur, bejegening en passend dagprogramma.
19. Jongeren komen in een FCJ als zij niet regionaal geplaatst kunnen worden vanwege delictgerelateerde redenen, onderzoeksbelang, zorgproblematiek en/of een hoge(re) beveiligingsnoodzaak.
20. In het FCJ is een integraal en doorlopend dagprogramma (leef, zorg, onderwijs).
21. In het FCJ is er een woonafdeling en een individueel zorgpad.
22. Binnen een FCJ zijn meerdere beveiligingsniveaus, waar op- en afschaling mogelijk is.
23. Het FCJ haalt specialistische zorg ook van buiten en organiseert niet alles intern. Ook brengt een FCJ de expertise naar buiten.

24. Er zijn diverse uitstroom mogelijkheden die op maat kunnen worden ingezet vanuit het FCJ. (KV, andere zorgplek, begeleid wonen, zelfstandig wonen, thuis).
25. Het Landelijk Specialistische Voorziening (LSV) eindrapport (2018) is richtinggevend, echter wel rekening houdend met de bestaande gebouwen en daarmee kan mogelijk niet de geschetste ideale situatie bereikt worden. Daarom moeten we prioriteren.
26. Er worden prioriteiten gesteld, dus behandelaspecten gaan voor gebouwelijke aanpassingen/wensen.

Visie begeleiding, behandeling en veiligheid VOM

Inleiding

De onderstaande visie en uitwerking is het resultaat van alle gezamenlijke inspanningen en uitkomsten van het traject verkenning invulling vrijheidsbeneming justitiële jeugd (VIV JJ). Begin 2020 is dit document opgesteld door een werkgroep met behandelverantwoordelijken, hoofden veiligheid en beleid. Deze visie vormt de basis voor de invulling van vrijheidsbeneming op maat in de komende jaren. Gaandeweg wordt de visie nader uitgewerkt en geconcretiseerd.

Missie

Vrijheidsbeneming van jeugdigen is een uiterst middel. Als vrijheidsbeneming toch noodzakelijk is moeten zorg, behandeling en beveiliging maximaal bijdragen aan de ontwikkeling van de jongere en het voorkomen van recidive.

Verandering

Meer variatie in zorgaanbod en mate van beveiliging is nodig gelet op de groeiende diversiteit van de doelgroep, mede door de invoering van het adolescentenstrafrecht.

De bovenstaande missie en veranderambitie leiden tot de volgende visie die van toepassing is binnen het programma Vrijheidsbeneming Op Maat jeugd.

Visie

Bij de vrijheidsbeneming van justitiële jeugdigen ligt de focus op continuering van zorg, betrokkenheid van het eigen netwerk (ouders/verzorgers/partner) en lokale samenwerking tussen de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI), zorg- en justitiepartners, scholen, zorginstellingen en gemeenten.

Er wordt ingezet op:

- Maatwerk bij vrijheidsbeneming en nazorg in het toepassen van veiligheidsmaatregelen en het behandelaanbod;
- Passende interventiemogelijkheden bij specifieke delicten en problematiek;
- Voorkomen van detentieschade.

Er is een variatie in het aanbod van beveiliging, zorg, begeleiding, behandeling en vrijheidsbenemende maatregelen voor justitiële jeugdigen. Op basis van eerste screening en diagnostiek wordt de behandel- en beveiligingsbehoefte in kaart gebracht. Op basis van de screening worden jongeren geplaatst in een van de twee type voorzieningen:

1. De Kleinschalige Voorziening (KV)
2. Het Forensisch Centrum Jeugd (FCJ)

In beide typen voorzieningen wordt een doorlopend en integraal dagprogramma aangeboden met de juiste professionals waarbij continuïteit van zorg het uitgangspunt is. De overgang naar en vanuit de voorzieningen wordt zo goed mogelijk gefaciliteerd door doorlopende trajecten mogelijk te maken. Deze vorm van transforensische jeugdzorg is er zowel aan de voor- als achterkant van de vrijheidsbeneming.

Uitwerking bij de visie

Vrijheidsbeneming op maat richt zich op een persoonsgerichte aanpak waarbij maatwerk ten aanzien van behandeling en beveiliging centraal staan. Behandeling heeft dan met name tot doel het risico op recidive te verkleinen. Beveiliging dient de veilige tenuitvoerlegging van de straf of maatregel en heeft daarnaast tot doel het risico op detentieschade te verkleinen. Er wordt daarom gewerkt met het Risk-Needs-Responsivity model (RNR)¹ en het Good Lives Model (GLM). Volgens de RNR moeten de intensiteit en duur van de behandelinterventie afgestemd zijn op de ernst van de problematiek en het recidiverisico (risicoprincipe), gericht zijn op dynamische factoren die verklarend samenhangen met het delictgedrag (behoefteprincipe) en aansluiten bij de leerbaarheid en motivatie van de jongere en diens systeem (responsiviteitsprincipe). Het GLM is aanvullend op het RNR model en stelt in de aanpak met name het benutten van de beschermende factoren (competenties en krachten van elk individu), de persoonlijke identiteit en vermogens tot zelfsturing centraal en heeft tot doel het welzijn van een jongere in detentie te bevorderen.

De screening en diagnostiek staan ten dienste van het strafproces, risicomanagement en het indiceren van behandelinterventies. De screening geeft inzicht in de problematiek en eventuele risico's die moeten meewegen bij het besluit waar de jongere wordt geplaatst. De (proces)diagnostiek geeft inzicht in de behandelbehoefte. Procesdiagnostiek zorgt ervoor dat de behoeftes en mogelijkheden van de jongeren goed in kaart worden gebracht. Hierbij wordt naar de intelligentie, de sociaal-emotionele ontwikkeling, ontwikkelingsleeftijd, adaptieve vaardigheden en executief functioneren gekeken.

Getracht wordt om zo goed mogelijk aan te sluiten bij de (beschermende factoren uit de) leefwereld van een jongere en de continuïteit in dagbesteding en behandeling. In beide typen voorzieningen zijn maatwerk en continuïteit van trajecten het adagium. Veiligheid en een veilige omgeving zijn hierin belangrijke randvoorwaarden. Immers, groei en ontwikkeling bevorderen vraagt om een veilig leefklimaat voor jongeren.

Veiligheid kent vele facetten: van harde, technische beveiliging tot fysieke en relationele veiligheid, informatiebeveiliging, digitale veiligheid en integriteit. Waar veiligheid botst met andere belangen, wordt gezocht naar wat mogelijk en verantwoord is, mede afhankelijk van de resultaten uit screening en diagnostiek.

---

¹ Andrews & Bonta, 1998; Andrews & Bonta, 2010

Het leefklimaat in beide type voorzieningen heeft de kenmerken van een orthopedagogisch klimaat, waarin dwang en straf zo min mogelijk en alleen vanuit pedagogisch oogpunt worden toegepast.

Daarbij zijn vier dimensies van belang: tegengaan van repressie (dwang en straf, overmaat aan regels en verveling), steun, groei en sfeer (veilige omgeving).² De nadruk ligt op het leren van fouten en leren uit positieve ervaringen en het (blijven) voelen en erkennen van eigen verantwoordelijkheid van de jongere en het systeem waarvan hij deel uitmaakt. Hiermee wordt de jongere gesterkt in het zelf regie nemen op positieve planvorming en zijn verdere levensloop.

Dat vraagt een machtsvrije werkrelatie en een veilige werk- en leefomgeving. Op deze manier komt de jongere met vallen en opstaan tot nieuw gedrag. Werken vanuit het concept van relationele beveiliging is daarmee een belangrijk kenmerk voor beide soorten voorzieningen.

Tegelijkertijd dient de beveiliging dusdanig te zijn dat medewerkers en bezoekers zich veilig voelen en dat per jongere maatwerk bij beveiliging mogelijk is. Dit maatwerk vraagt om continu onderzoek naar innovatieve mogelijkheden om beveiliging en leef- en werkklimaat te optimaliseren.

Kleinschalige Voorziening

De kleinschalige voorzieningen zijn bouwkundig een laagbeveiligde setting en bieden de mogelijkheid jongeren in de buurt van de eigen leefomgeving te plaatsen, zodat het individuele traject samen met de jongere (verder) vorm en inhoud krijgt vanuit regionale aanbieders van zorg, onderwijs en/of dagbesteding. Belangrijk kenmerk is dat het contact met diens systeem en sociaal netwerk in stand blijft. Daardoor kunnen positieve elementen in het leven van de jongere zoals dagbesteding (school, werk en vrijetijd), sociale contacten, reeds ingezette hulp en ondersteuning uit zijn netwerk blijven behouden of worden versterkt.

De kleinschalige voorziening zet harde beveiliging (insluiting, cameratoezicht) én relationele beveiliging (toezicht/controle en begeleiding door professionals door een beroep te doen op de eigen verantwoordelijkheid van een jongere en samen afspraken te maken) in.

In elke KV werkt de jongere aan het maken van een eigen plan voor de nabije toekomst en de lange termijn. Hierbij wordt gewerkt met het principe van één jongere, één plan en individueel maatwerk.

Als er geen dagbesteding is, moet er zicht zijn op dagbesteding die spoedig kan worden opgestart. Al gestarte hulpverlening loopt door in de KV of wordt opgestart. Hierom is ketensamenwerking van belang. De gemeente is nauw betrokken voor de inzet van jeugdhulp, dagbesteding en het vervolgtraject tijdens en na verblijf in de KV.

Vrijtijdsbesteding is onderdeel van de dagbesteding in de KV. Deze dagbesteding die de jongere op moment van plaatsing al heeft wordt indien passend gestimuleerd. Als deze niet passend is of niet aanwezig, dan wordt samen met de jongere gedurende zijn verblijf gezocht naar deze vrijetijdsbesteding, zoals een sport, bijbaan of vrijwilligerswerk.

Forensisch Centrum Jeugd

Een Forensisch Centrum Jeugd (FCJ) is bouwkundig een hoog beveiligde setting waar jongeren worden geplaatst op grond van een preventieve hechtenis, vrijheidsstraf of vrijheidsbenemende maatregel, die een hoge(re) mate van specialistische en geïntegreerde behandeling en/of een hoge(re) mate van beveiliging nodig hebben. Jongeren komen in een FCJ vanwege delictgerelateerde redenen, onderzoeksbelang, zorgproblematiek en/of een hoge(re) beveiligingsnoodzaak.

Het FCJ biedt een gedifferentieerd orthopedagogisch leefklimaat per woonafdeling. Het leefklimaat wordt gebaseerd op de combinatie van begeleidingsintensiteit, mate van zelfredzaamheid en beveiligingsnoodzaak. Eén van de opdrachten is het leveren van maatwerk per jongere. Het programmatisch aanbod is daarom niet automatisch gekoppeld aan de woonafdeling, maar wordt individueel bepaald. Dat betekent dat er een divers en flexibel aanbod van zorg en behandeling beschikbaar is en differentiatie in beveiliging mogelijk is.

Vanuit het integraal dagprogramma is, passend bij de leeftijd en complexiteit van de doelgroep, zowel een intern als extern aanbod aanwezig. Er is sprake van transforensische jeugdzorg om het verblijf in een FCJ zoveel mogelijk ten dienste te laten zijn van het totale traject en zorg en begeleiding te continueren.

² Helm, G.H.P. van der, Tol, N. van & Stams, G.J.J.M. (2013). *De invloed van het orthopedagogisch klimaat in de residentiële justitiële jeugdzorg. Recidivevermindering door opvoeding, behandeling en scholing.*

Bij plaatsing in een FCJ gaan jongeren eerst naar een basisafdeling. Hier wordt de eerste screening en diagnostiek verder verdiept. Risicotaxatie en risicomangement zijn een onderdeel hiervan. Op basis van de verdiepende screening wordt aanbod op maat in kaart gebracht om zodoende te kunnen bepalen naar welke leefgroep (intern of extern) hij na de basisafdeling doorstroomt en welke behandeling(en) geïndiceerd zijn.

Een FCJ biedt behandeling op maat. Ook binnen één afdeling zullen niet alle jeugdigen dezelfde vorm en intensiteit van behandeling krijgen. De intensiteit is afhankelijk van (de risicotaxatie en de dynamische, veranderbare factoren die in relatie staan met het delict) het aantal behandelcontacten en interventies (synoniem van intensiteit) en kan/zal daarom per individu verschillen. Binnen de FCJ's zijn enkele specialistische afdelingen waar jongeren geplaatst kunnen worden op grond van specifieke (zorg)problematiek.

De plaatsing op een afdeling is geen absoluut gegeven. Er moet ook rekening gehouden worden met de fasering tijdens verblijf. Het dagprogramma is erop gericht om, los van waar de jongere verblijft, passend aanbod te bieden bestaande uit behandeling, onderwijs, arbeidstoeleiding en recreatie.

Ook bij de jongeren die op de woonafdelingen verblijven voor langdurige behandeling, staat procesdiagnostiek en risicomangement centraal. Dit om op gestructureerde wijze de ontwikkelingen binnen de behandeling en mogelijkheden richting toekomstperspectief blijvend te monitoren en de omgeving op aan te passen.

Met behulp van ICT en innovatieve middelen wordt de mate van bewegingsvrijheid en de begeleidingsintensiteit mogelijk gemaakt. Daarnaast is er een laagbeveiligde unit. In deze laag beveiligde setting wordt de jongere fasegewijs voorbereid op een succesvolle re-integratie. Daarom komen primair jongeren die binnen een redelijke termijn de instelling zullen verlaten in aanmerking voor plaatsing in de laagbeveiligde unit. In de laagbeveiligde unit wordt de behandeling voortgezet met het oog op perspectief na vrijheidsbeneming. Transforensische zorg wordt hier vormgegeven met het oog op continuïteit van zorg. Een laagbeveiligde unit biedt tijdelijk een plek in een vertrouwde omgeving, met bekend personeel om te wennen aan vrijheden en lage beveiliging, totdat de jongere naar een vervolgplek gaat. Voor de ene jongere is dit terug naar huis, maar voor een ander is dat een vervolginstelling. Een dergelijke tussenfase is voor een aantal jongeren essentieel om in hun resocialisatie te kunnen slagen. Daarnaast zullen niet alle jongeren kunnen doorstromen naar een voorziening die gericht is op terugkeer naar huis, maar zal een deel van de lang verblijvende jongeren naar een vervolgzorgvoorziening moeten uitstromen (bijvoorbeeld begeleid wonen). Voor hen is de stap van de hoge beveiliging naar een open voorziening na de straf en behandeling groot.

Niet alle jongeren zullen in de laatste fase van hun straf of maatregel gebruik maken van de laagbeveiligde unit, omdat ze op een andere wijze resocialiseren.

Projecten VOM

Onder het programma VOM zijn vier projecten actief:

- Forensische Centra Jeugd.
- Kleinschalige Voorzieningen.
- Transitie.
- Beleidsontwikkeling.

De projecten werken gelijktijdig aan (beleids)ontwikkeling en implementatie in de KV en JJI's. Er zijn diverse directeuren die als portefeuillehouder aan de projecten gekoppeld zijn, voor de inhoudelijke sturing en zorgvuldige link met de uitvoering.

Portefeuillehouder FCJ JJI Directeur	Portefeuillehouder beleidsontwikkeling Vz. Inhoudelijk Directeuren	Portefeuillehouders KV Bestuurders KV aanbieder		Portefeuillehouders Transitie Directeuren DIZ en FHI
Project FCJ's	Project Beleidsontwikkeling	Project KV's		Project Transitie
Teylingereind	Werkgroepen VOORT	KV A'dam	KV Zuid	Personeel Capaciteit Financiën ICT / IV Plaatsing Huisvesting
Rijks JJI		KV Den Haag	KV Noord	
Lelystad		KV R'dam		

Project Forensisch Centrum Jeugd (FCJ)

Het project FCJ heeft als opdracht een concrete beschrijving op te leveren van wat een FCJ is en hoe daartoe gekomen wordt. Daarnaast zijn de JJI's in 2020 begonnen met pilots die resultaten gaan leveren op de omvorming van JJI naar een FCJ.

Kenmerkend van dit project is dat er in de uitvoering bij de JJI's al onderdelen worden geïmplementeerd of uitgetest terwijl er ook nog onderdelen van het FCJ moeten worden ontwikkeld, zoals de transforensische zorg of de herindeling van de specialisaties. Dit project zal overstijgend te werk gaan onder leiding van een tijdelijk aangestelde projectleider. Dit project wordt aangestuurd door de programmamanager én inhoudelijk door de portefeuillehouder FCJ (een directeur van een JJI).

De werkzaamheden van dit project FCJ zullen zich op hoofdlijnen op het volgende richten:

- De komende jaren worden vijf JJI's doorontwikkeld tot FCJ met een meer gedifferentieerd aanbod van zorg en beveiliging. Medio 2020 starten drie JJI's met pilots hiertoe; de Rijks JJI locaties, JJI Lelystad en Teylingereind. Hierbij worden de onderdelen van een FCJ in de praktijk uitgewerkt en getoetst. Dat gaat in 2020 om de basisafdelingen, laagbeveiligde units, transforensische zorg, screening en (proces)diagnostiek, arbeidstoeleiding en dagprogramma.
- Het FCJ Programma van Eisen wordt geactualiseerd en de (ver)bouwingstrajecten en beveiligingsdifferentiaties worden begeleid die de JJI's de komende jaren gaan starten.
- Ten behoeve van de continuïteit van zorg wordt gewerkt aan invoering van transforensische jeugdzorg. Deze vorm van zorg kan geboden worden aan jongeren die starten binnen de gesloten setting van een FCJ, maar waarbij sprake is van een vloeiende overgang van binnen naar buiten en een geïndividualiseerde benadering.

Planning

- Juni 2020: start pilots FCJ's in de JJI's.
- Juli 2020: uitwerking specialisaties in de FCJ.
- September 2020: monitor en tussentijdse evaluatie pilots FCJ.
- Oktober 2020: uitwerking omvorming JJI's 2021.
- Februari 2021: productbeschrijving FCJ.

Project Kleinschalige Voorzieningen (KV)

De opdracht van het project KV is om te komen tot een productbeschrijving voor de KV. Hierin staat beschreven wat een KV precies inhoudt en welke (beleids)kaders van toepassing zijn op de KV. Daarnaast wordt er op toegezien dat er KV's worden gerealiseerd volgens de vastgestelde (beleids)kaders in de regio Rotterdam-Rijnmond (2021), regio Den Haag (2021), regio Zuid-Limburg en regio Noord Nederland en dat KV Amsterdam doorontwikkelt naar een KV die past in het landelijk geheel van KV's.

Dit project zal overstijgend te werk gaan onder leiding van een tijdelijk aangestelde projectleider KV's.

Dit project wordt aangestuurd door de programmamanager én inhoudelijk door de portefeuillehouders KV (de bestuurders van de KV aanbieders).

De werkzaamheden van dit project KV zullen zich op hoofdlijnen op het volgende richten:

- De doorontwikkeling van KV Amsterdam en KV Zuid Limburg in 2020 en 2021.
- De opstart van de KV's in de regio's Noord, Den Haag en Rotterdam- Rijnmond in 2021.
- De gecombineerde KV in Noord. In Zuid hebben de gemeenten besloten voorlopig niet in te willen zetten op de gecombineerde KV.
- Het eindproduct van dit project bestaat uit meerdere deelproducten waarvan de beleidskaders door het project Beleidsontwikkeling uitgewerkt zullen worden. Deze dienen daarna ingevoerd te worden in de operationele KV's.
- De aansluiting op de justitiële informatievoorziening.
- De invoering van de KV als modaliteit van de DJI.
- De samenwerking tussen de KV en de FCJ.

Planning

- Maart 2020: opstellen alle plaatsingscriteria KV.
- April 2020: start KV Zuid.
- Juni 2020: start plaatsing uitstromers uit JJI naar KV.
- September 2020: opstart KV monitor.
- Oktober 2020: evaluatie plaatsingen KV.
- December 2020: aansluitingen KV Amsterdam, Zuid, Noord op ICT gereed.
- December 2020: productbeschrijving KV.
- Januari 2021: start KV Noord.
- Juli 2021: start KV regio Den Haag en KV regio Rotterdam-Rijnmond.

Project Transitie

Het project Transitie heeft als opdracht om de verandering te ondersteunen en te zorgen dat alle PIOFACH kaders tijdig gereed zijn: personeel, informatievoorziening, organisatie, financiën, capaciteit en plaatsing, en huisvesting en beveiliging. In 2020 ligt de focus van dit project op huisvesting, informatievoorziening en capaciteit.

De werkzaamheden van dit project transitie zullen zich op hoofdlijnen op het volgende richten:

- Planvorming verbouwingen in het kader van VOM – FCJ.
- Planning ten aanzien van huisvesting en capaciteit.
- Programma van Eisen van de KV ontwikkelen.
- Aangepast Programma van Eisen JJI – FCJ, het huidige PvE is van de JJI en dient te worden geüpdatet naar de nieuwe situatie.
- Een nieuwe Planning en Control cyclus voor de KV's die nieuw aansluiten op de besturing van DJI.
- Er zal op enig moment – wanneer er meer geconcretiseerd en uitgewerkt is – personeel getraind moeten gaan worden in de hernieuwde werkwijzen.
- De ICT moet worden ingericht op aansluiting KV's en wijzigingen in de FCJ's.
- Duidelijke financiële afspraken rond de overgang van FCJ naar KV.

Planning

- Juni 2020: Planning en Control cyclus KV.
- Juli 2020: uitwerken financiering KV uitstromers.
- Oktober 2020: inzicht in gebouwelijke inrichting van specialisaties.
- December 2020: Programma van Eisen KV.

Project Beleidsontwikkeling

Met het besluit tot stelselwijziging moet op diverse terreinen nieuw beleid worden ontwikkeld of moet huidig uitvoeringsbeleid worden aangepast. Daarom is er een overkoepelend project beleidsontwikkeling opgestart. Dit project loopt daarmee parallel aan de uitvoering binnen de projecten voor de opstart van de KV en de omvorming van JJI tot FCJ.

De opdracht wordt aangepakt via de VOORT® innovatiemethode. VOORT is een bewezen gestructureerde praktische innovatiemethode,³ waarmee je snel en effectief aantrekkelijke intern gedragen nieuwe ideeën kan bedenken voor nieuwe producten, diensten, business modellen of klantgroepen. Uitgangspunt is de vraag hoe de optimale behandeling en begeleiding van de justitieel geplaatste jongeren op een toekomstbestendige wijze en met oog voor recidivevermindering kan worden vormgegeven. Het eindproduct wordt een integraal beleidsadvies met een advies over de inhoudelijke omvorming van het huidige stelsel naar het stelsel VOM. Het eindproduct bestaat uit de uitwerking van de volgende onderdelen:

- Screening en diagnostiek.
- Behandeling en interventies inclusief basismethodiek.
- Orthopedagogisch leefklimaat inclusief differenties en dagprogramma.
- Transforensische zorg.
- Veiligheid.

In juni 2020 start dit traject dat doorloopt tot begin 2021. Dan wordt voor alle vijf thema's een voorstel opgeleverd.

Planning

- Maart – mei 2020: voorbereiding opzet VOORT.
- Juni 2020: start uitwerking met VOORT methodiek.
- Augustus – december 2020: workshops.
- Januari 2021: uitwerking.
- Februari 2021: opleveren eindadvies.
- Maart 2021: besluitvorming over eindadvies en vervolgens implementatie.

---

³ Zie www.forth-innovation.com en "De Innovatie Expeditie" van Gijs van Wulfen, de grondlegger van de methodiek.

Relevante stukken VOM

[TK brief Aanpak Jeugdcriminaliteit kst-28741-](#)

[TK Bijlage 1 Eindrapport Monitor Proeftuinen Verkenning Invulling Vrijheidsbeneming Justitiële Jeugd](#)

[TK Bijlage 2 Eindrapport VIV JJ](#)

[Eindrapport Landelijk Specialistische Voorziening](#)

[Informatieblad Kleinschalige Voorziening vrijheidsbeneming justitiële jeugd](#)

[Informatieblad Plaatsingscriteria Kleinschalige Voorziening vrijheidsbeneming justitiële jeugd](#)

Deze brochure is een uitgave van:

Dienst Justitiële Inrichtingen

Juni 2020 | Publicatie-nr. 20403136